

Štampa vsak četrtek
in velja s poštno
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
lžajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 p h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 37.

V Mariboru, dne 14. septembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Slovenskemu učiteljstvu.

Dne 13. in 14. t. m. zboruje v Gradcu vse štajarsko učiteljstvo v takomenovanem »Lehrerbundu« t. j. zaveza vseh učiteljev štajarskega. Med drugimi predaval bode tudi Horvatek »o ljudski šoli, kakošna je bila, kakošna je sedaj in kakošna bi morala biti. Vsi tisti, ki so bili tako srečni (!) slišati ga, ko je hodil tudi po vsem spodnjem Štajarju na »misijone« izračunajo si lahko na prstih, kakovo rudečkarstvo modrost jim bode prodajal zopet v svojem referatu. Obžalovati je le, da hodi slovensko učiteljstvo tem nemškimi tovarišim na limanice in v roboto. Ako bi Slovencev ne potrebovali, bi jih nemški tovariši gotovo niti ne pogledali. Radi te nesrečne zveze našega učiteljstva z graskim in gornje štajarskim, poznajo se že zdaj žalostni nasledki pri nas. Dobrega še slovensko učiteljstvo niti pičice ni dobilo, a slabega dovolj. V svojem časopisu ščuvajo vedno na duhovščino, ometavajo z blatom slehernega učitelja, ki se ima iskrico vernega prepričanja v sebi ter govorijo toli zaničljivo o zavednih katoliških možeh med učiteljstvom, kakor bi bili ti le gotovo vsega zmožni. Mnogo je zavednih slovenskih učiteljev, ki so že dolgo v dnu srca užaljeni, da so nekako primorani biti udje »Lehrerbunda«, ker so vsa učiteljska društva priklopljena tej nemški zavezi. Morda bode le kmalu bila ura, ko se otresemo tega jarma. V zadnji števi »Schul- und Lehrer-Zeitung« grozijo se vsemu učiteljstvu, da se mora vsak učitelj naročiti na ta list, inace ga izključijo iz nemške zaveze. Slovensko

učiteljstvo je že nedavno izrazilo, da ima svoja dva slovenska lista, torej mu ni mogoče ugoditi tej želji.

Slovenski tovariši! Ne dajmo se terorizirati tem nemškim veljakom, ki zaničujejo naš mili materni jezik ter nam blatijo najdražjo svetinjo, katoliško prepričanje. Vsi, ki ste načelni za to, da dela slovensko učiteljstvo složno z duhovščino v procvit in prosveto milega nam naroda slovenskega, kličite krepko, da se bode strahoma zgrozil sovražnik: proč od Gradca, proč od nemških tovarišev, ki nam hočejo kratiti najdražje svetinje, vero in materni jezik. Ljudstvo slovensko nam bode vedelo hvalo, slovenska inteligenca nas bode čislala, slovenski poslanci pa bodo tudi brez »Lehrerbunda« izposlovali za nas dostojno zboljšanje našega materijelnega stanja. Nijeden nemških poslancev se ni tako potegoval za nemško učiteljstvo, kakor so storili to iz vsega srca naši slovenski poslanci. Edini zastopnik učiteljstva v štajarskem deželnem odboru — seveda Nemec, bil je nasprotnik personalnega plačilnega sistema, ker je dobro vedel, da bi s tem koristil pred vsem slov. tovarišem. Proč od Gradca! Išimo si boljših prijateljev nego so ti zavezniki rudečkarjev, ki nimajo niti najmanjšega pojma o tem, kar čuti in ljubi pravi, pošten, veren slovenski učitelj.

To našim tovarišem v pomislek!

Več narodno in verno
mislečih učiteljev.

Kako se je začelo delavstvo.

Bog je delo že Adamu v raji naložil; vender bi bilo človeku, če bi bil ostal v pravesetosti in brezgrešnosti, delo samo v kratkočasje, v veselje. Ko je pa s pragrehom izgubil praresnost, prevrglo se mu je delo v kazen: v trud. Če je že prej bil dolžan delati vsakdo, tem bolj dolžan je sedaj; kdor pa ne dela, tudi ne jej! govori že sv. Duh pri sv. Pavlu. V tem oziru delavec je tedaj in mora biti vsak zemljan. Tudi razlikovati in raznoteriti so se ljudje začeli že zgodaj. To je usnovano že v različni bitnosti (naturi) človeške; zato že opazujemo to pri otrokih. Če se igrajo mej soboj, igra nekateri vselej »kralja« ali »kaprala« ali kar že koli višjega, drugi se mu pa voljno pokoré. Tak je že po svoji naravi bolj ukazliv in trdovoljen (energičen), bolj podjetliv in izumliv in vodljiv; zato se mu drugi, ki so bolj skromnega značaja, voljno uklanjajo. Tako je tudi z velikimi, z doraslimi. Ni tedaj čudno, da vidimo že v pradavnini samostalne gospodarje, druge pa, da so jim zavisni, da so se jim uslužbili; Abraham na pr. je imel nad 300 hlapcev, ki so mu radovoljno službovali, če prav jim tega ni bilo treba; zakaj bilo je takrat še dovolj nenavzetega sveta, ničije (brez gospodarja) zemlje: to bi si bili lahko prisvojili in živeli samosvojski; a zdelo se jim je prijetneje služabiti: bili so menj samomiselní, menj samotvorni, menj podjetlivi. To je tedaj utemeljeno že v človeške bitnosti in kakor se ne moremo nikedar iznebiti svoje nature, tako je tudi še zmirom bilo in bode tako

Listek.

Klobukova povest.

(V. Hálek. — Jan Stanovsky.)

Medtem ko je profesor prednašal, sedel sem tiho na žreblju in razposajeni dijaki so mi metali popirnaté krogličke ravno pod nos. Niti ganiti se nisem smel, niti črhni; kajti gospod profesor je imel »solo«. Primaruha! Nekoč je nek nebodigatreba krogličko oslinil tako, da je obvisela na meni, jaz pa sem moral svojo sramoto nesti čez ulico domu. Drugokrat zopet je gosp. profesor odišel iz šole in jaz sem služil omenjenim pobalinom v tarčo, v katero so streljali z velikimi popirovimi kepami, s knjigami, s črniki, s čepicami. Slednjič se nisem mogel več zoperstavljati njihovi nagajivosti, padel sem se žreblja ter se kotalil naravnost dijakom pod noge. Nek štipendist me je brcnil, da sem zletel na kateder med burnim, homeričnim smehom. Nato je pristopil oni pouličnjak, ki je sedel na »častnem oslovskem mestu« v »prvi klopi«, vzdignil me kvišku ter zaklical: »Glejte kantarov razum!»

Temu je sledil divji krohot in vrišč; nepridiprav me je zopet obesil na prostor. K

vsi sreči je vstopil ravno profesor zopet v šolo in tako preprečil nadaljne surovosti onečesčevanja svojega klobuka. Če bi se bil on še le za trenotek kje zamudil, kdo vé — mogoče bi bil sporočil svoje pête konjedercu.

Sevé največja in najgrozovitejša kazen je bila za me, da sem moral poslušati profesorjeva predavanja z ostalimi »slušatelji«, ne da bi bil le trohico razumel.

Ko sem prišel s profesorjevo glavo domu, spoznal je gospod profesor moje razklopotano zdravje. Obračal me je na vse strani in nisem mu tajil, da pri njem ne zdržim dolgo več. Videl je moje zvinjene in potrte grešne kosti, ušesa so mi visela, kakor na klapasti svinji, dihanje je bilo kratko in je pojemale — skratka doba bolezni in slabosti se je približala.

In prevdarjal je gospod profesor, kaj bi bilo najbolje z mano napraviti; in dolgo se je posvetoval s svojo gospo in s svojo glavo. »No, kaj naj storim?« odzval sem se. »Pojdem k očetu in mu dèm: Oče, grešil sem hudo, da sem se oddaljil od tebe; saj si tako dober, oče, odpusti mi!»

Moj svet je bil dobrodošel in še istega dne me je nesla hišinja gospoda profesorja k očetu.

Ni možno s peresom opisati tega radostnega najinega svidenja. Padel sem očetu

k nogam in plakal sem vroče solze. Oče je zbral sicer ves svoj razum in pregledal vse spominske predale, da bi v meni spoznal zgubljenega svojega sina; slo je to le z največimi potežkočami.

»Sin, moj sin«, klical je obupno oče, »kam si zabredel!»

Toda tu ni pomagal noben lemento. In oče je sklical vse svoje slugе ter jim djal: »Glejte, to je moj sin, pomorte mu zopet na noge, saj je vreden svojega očeta!»

Sluge so mi v resnici malo zravnali kosti ter me spravili na noge. Moja zunanost je bila zopet tako, tako — za silo. Pa spak, komaj je minulo pol ure, moral sem že zopet zapustiti svoj očetovski dom; kajti hišinja gospoda profesorja je čakala na me. Oče več ni hotel slišati mojega joka in tarnanja. »Opomogel sem ti zopet na noge«, djal je; »zdaj pa pojdi in se obnašaj pošteno! Pri meni nimaš nič več iskatil!»

Moj oče je bil dober norček, toda največji zakrknjenec, kadar se je za kaj odločil. In zbog tega niti moj lemento nič ni pomagal, dasi sem ga zagotavljal, da bi se rad s svojimi stiskami in nadlogami zaupal njegovemu očetovskemu srcu. Vse zaman; bil sem zopet odnesen k gospodu profesorju.